Nr. 169 18. maj 1937

Lov for Færøerne om Benyttelse af Indsøer og Vandløb, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 91 frá 7. juni 2020

§ 1. [1)] Hvor ikke særlige Retsforhold, Lov eller Sædvane medfører Afvigelse, har Grundejeren som saadan Raadighed over det Vand, der findes i Indsø, Aa eller mindre Vandløb inden for Ejendommens Grænser.

Adskilles to eller flere Ejendomme af Vand, regnes Midtstrømslinien for Grænse, hvor ikke særlige Retsforhold medfører Afvigelse.

Ejerne kan ikke modsætte sig, at der af landsstyret meddeles Koncession paa Vandkraftens Udnyttelse til Elektricitetsværker eller andre Anlæg.

Hvis Ejerne ikke selv hidtil har udnyttet Vandkraften, tilkommer der dem ingen Erstatning. I modsat Fald kan den, der har faaet Koncession meddelt, ekspropriere Anlæggene efter de i Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881 om Forpligtelse til Jords Afgivelse indeholdte Regler. Jordarealer, der er nødvendige til Koncessionshaverens Anlæg, kan eksproprieres efter samme Regler.

§ 2. Ligger Ejendom i Sameje, tilkommer Raadigheden over det paa Ejendommen værende Vand samtlige Lodtagere. Medejerne er dog ikke berettiget til at modsætte sig den enkelte Ejers Raaden over Vandet, naar saadan Raaden ikke frembyder nogen Hindring for de øvriges Benyttelse af Vandet.

§ 3. Vedtægt om Benyttelse af Vand paa Ejendomme i Sameje kan oprettes paa Grandestævne (Grandestævnelovens § 1 Nr. 3) og paa Haugestævne (Haugelovens § 2) under Sysselmandens Ledelse. Vedtægt om Tørlæggelse af eller Regulering af Vandstanden i Indsøer er dog ikke gyldig uden Stadfæstelse af Amtmanden.

Stemmeberettigede paa Hauge- eller Grandestævne er samtlige vedkommende Ejere.

§ 4. Vedtægt om Fiskeri i Indsø eller Vandløb paa Ejendomme i Sameje kan oprettes paa den i forrige Paragraf angivne Maade.

Vedtægt over Fiskeri i Indsø eller Vandløb, der ligger paa Grænsen af to eller flere Ejendomme, kan, for saa vidt Vedtægten tilsigter at gælde ud over Grænsen for den enkelte Ejers Raadighed (jfr. § 1, 2det Stykke), oprettes ved enslydende Vedtagelse af samtlige Ejere (Enkeltmand eller Ejerlag) af vedkommende tilgrænsende Ejendomme. Tilstødende Indmarkslodder, der ligger i Ejendomsblanding, betragtes i denne Henseende som een Ejendom. Opnaas ikke Enighed om saadan Vedtægt, kan Sagen indbringes for Landvæsenskommissionen, der, naar overvejende Grunde taler derfor, kan stadfæste en Vedtægt, der er tiltraadt af mindst Halvdelen af Ejerne (Enkeltmand eller Ejerlag).

Naar Vedtægt om Fiskeri i Overensstemmelse med de i første og andet Stykke givne Regler er oprettet eller stadfæstet, skal Udskrift af Vedtægten fremlægges til almindeligt Eftersyn i 3 Maaneder i paagældende Bygd eller Bygder og hos vedkommende Sysselmand, hvorom Bekendtgørelse opslaas i samme Bygder og indrykkes mindst een Gang i det til offentlige Bekendtgrøelser paa Færøerne autoriserede Blad. Bekendtgørelsen skal foruden Oplysning om Stedet, hvor Vedtægten er til Eftersyn, indeholde en Bemærkning om, at Vedtægten vil blive forbindende for alle, hvis der ikke inden 3 Maaneder fra Bekendtgørelsen i Bladet gøres Indsigelse mod dens Gyldighed.

Enhver, der mener, at hans Ret krænkes ved Bestemmelser i saadan Vedtægt, har inden ovennævnte Tid at fremsætte sin Indsigelse for Landvæsenskommissionen, der da ved Kendelse afgør Sagen.

Fremkommer inden nævnte Tidsfrists Udløb ingen Indsigelse mod Vedtægtens Gyldighed, er den forbindende for alle.

Om Vedtægtens Ikrafttræden udstedes Bekendtgørelse, der indrykkes mindst een Gang i det ovennævnte Blad.

§ 5. Ingen maa uden særlig Adkomst til anden Mands Skade forandre eller standse Vands naturlige Løb, selv om det sker ved Foranstaltninger paa egen Grund. Om Skade for nogen kan befrygtes, afgøres ved Skøn efter nedenstaaende Regler.

§ 6. Enhver, der har Raadighed over Vand, kan dog uden Ansvar foretage Arbejder, der sigter til at bortrydde Hindringer for Vandets regelmæssige Løb eller til at skaffe Vand sit regelmæssige Løb igen, naar Forstyrrelse heri har været fremkaldt

af Naturbegivenheder. I sidste Tilfælde maa imidlertid Arbejdet paabegyndes inden et Aar efter den skete Forstyrrelse af det ældre regelmæssige Forhold og fortsættes uden ufornødent Ophold.

§ 7. Enhver, der ønsker at foretage Arbejder ved Vand, hvorover han har Raadighed, jfr. §§ 1-2, kan begrænse sit Ansvar over for anden Mand, der kan være udsat for Skade ved Foranstaltningen, ved inden Arbejdets Paabegyndelse at lade afholde Skøn over Arbejdets Forsvarlighed ved Vandsynsmændene (jfr. § 15). Disse har i en Kendelse at bestemme, hvorvidt det paatænkte Arbejde helt eller delvis kan udføres, eller om det kun kan udføres paa visse Vilkaar eller paa en vis Maade, der da fastsættes.

Udføres Arbejdet i Overensstemmelse med den afsagte Kendelse, og viser det sig dog at medføre Skade, erstattes denne kun, naar Skaden indtræder i Løbet af 5 Aar efter Arbejdets Fuldførelse, eller Skaden er forvoldt med Forsæt eller ved grov Uagtsomhed.

Paabegyndes saadant Arbejde uden Afholdelse af Skøn, kan enhver, der kan paavise rimelig Grund til at befrygte Skade derved, forlange Skøn afholdt paa bekostning af den, der lader Arbejdet udføre. Saa snart Skøn er begæret, skal Arbejdet standses og maa ikke fortsættes, førend dette ved Kendelse er tilladt.

§ 8. Ønsker en Ejer at foretage Anlæg i Sø eller Vandløb, der ligger paa Grænsen til Naboejendom, saaledes at der for Anlæggets Skyld maa udøves Raaden over Vandet ud over Midtstrømslinien, skal han opfordre Naboejendommens Ejer til at deltage i Anlægget.

Er denne uvillig hertil, eller opnaas ikke Enighed om Vilkaarene, kan den, der ønsker Anlægget udført, begære Vandsynsmændenes Skøn om, hvorvidt det kan tillades ham alene at lade Anlægget udføre.

Hvis Vandsynsmændene skønner, at aldeles overvejende Grunde taler for, at Anlægget udføres, bestemmer de i en Kendelse, at det tillades Rekvirenten alene at udføre Anlægget, og fastsætter Betingelserne herfor, derunder Vederlaget til Naboejeren. Vederlaget kan sættes til en aarlig Afgift, der følger Ejendommen og kan inddrives ved Udpantning.

I Kendelsen skal sættes en bestemt Tidsfrist for Varigheden af den meddelte Tilladelse, hvilken Tidsfrist ikke uden tvingende Grunde bør være længere end 20 Aar. Kendelsen skal dernæst udtrykkelig indeholde, at Rekvirenten er ansvarlig for enhver Skade, der voldes Naboejeren som Følge af det skete Anlæg.

En saadan Kendelse kan af enhver af Parterne indankes for Landvæsenskommissionen.

§ 9. Spildevand fra industrielle Anlæg, Sygehuse, Sanatorier o.desl. maa ikke ledes ind paa fremmed Grund uden efter Regler, der fastsættes ved Skøn af Vandsynsmændene.

Det kan altid fordres, at Afløb af Vand fra saadanne Steder sker i lukket Rørledning.

§ 10. Ejer, der ikke bekvemt kan aflede skadeligt eller overflødigt Vand, derunder Spildevand, over egen Jord, har Ret til at lede Vandet i anden Mands Grøft eller Vandløb, naar dette kan ske uden Skade for denne.

Kan Ejer ikke aflede saadant Vand fra sin Grund uden ved at grave Grøft eller lægge Ledning over anden Mands Grund, kan saadant tillades ved Kendelse af Vandsynsmændene og paa de Vilkaar og mod det Vederlag, som disse bestemmer, naar Nytten ved saadan Foranstaltning i betydelig Grad overvejer de dermed følgende Ulemper. Vandsynsmændene kan paalægge en Ejer selv eller i Forening med andre Ejere at grave Grøft eller lægge Ledning gennem sin Lod for Vand fra anden Lod.

Vederlaget kan fastsættes til en aarlig Afgift, som følger Ejendommen.

Arbejdet ved Anlægget og senere regelmæssig Vedligeholdelse skal udføres paa den Tid af Aaret, som Vandsynsmændene efter indhentet Erklæring fra Grundejeren bestemmer.

§ 11. Enhver er berettiget til at lede Vand til sin Grund fra fremmed grund, naar dette kan ske uden Skade for dennes Ejer og uden Fare for Oversvømmelse o.desl.

Gravning af Grøfter eller Lægning af Ledninger i saadant Øjemed over fremmed Grund kan kun ske efter Reglerne i § 10, 2det-4de Stykke.

§ 12. Hvor Jord er i Sameje, er enhver Ejer pligtig til efter Marketal at deltage i de Fælliget paahvilende Udgifter ved Udførelse af Arbejder vedrørende det Fælligets Raadighed undergivne Vand saavel paa Fælligets som paa fremmed Grund.

Udgifter til fælles Arbejder vedrørende Grænsevand (§ 3) fordeles lige mellem Ejerne af de tilgrænsende Ejendomme.

§ 13. Skal Spørgsmaal om Vands Benyttelse og Ledning afgøres i Forbindelse med Udskiftning, varetages de i nærværende Lov til Vandsynsmændene henlagte Hverv af Udskiftningskommissionen.

§ 14. Broer eller andre Anlæg i eller over Vandløb skal, selv om de er opført før Lovens Ikrafttræden, være saaledes indrettet, at de saa lidt som muligt hindrer Vandets naturlige Løb.

Naar saadant Anlæg skal ske eller er sket før Lovens Ikrafttræden, kan enhver i Vandløbet interesseret foranledige Skøn om Anlæggets Forsvarlighed i den her omhandlede Henseende.

Er Anlægget foretaget i Overensstemmelse med Skønnets Forskrifter, bortfalder alt Ansvar for Skade, som ikke er forvoldt med Forsæt eller ved grov Uagtsomhed.

§ 15. De i denne Lov omhandlede Skøn udføres af de ifølge Hegnslovens § 44 udnævnte Hegnssynsmænd, der i deres Virksomhed for Afgørelse af de i nærværende Lov omhandlede Forhold benævnes Vandsynsmænd.

Om Syndsmændenes Inhabilitet og Forhindring ved Forfald gælder fornævnte Lovs § 44, 2det Stykke, og om deres Betaling og Virksomhed i Nabodistrikt samme Paragrafs 6te og 7de Stykke.

Naar Skønnet kun angaar Forhold i et Synsdistrikt, foretages det af Distriktets 3 Synsmænd i Forening.

Angaar Skønnet Forhold, der berører to Distrikter, foretages det af Formanden i hvert Distrikt i Forening med den af begge Distrikters Synsmænd, som Formændene ved Lodtrækning dertil udtager.

Angaar Skønnet Forhold, der berører 3 eller flere Distrikter, foretages det af 3 Synsformænd, eventuelt udtagne ved Lodtrækning blandt samtlige vedkommende Distrikters Synsformænd.

Med Hensyn til Begæring af Skøn, Sagens Berammelse, Indkaldelsens Forkyndelse, Fremgangsmaaden under selve Forretningen, Fastsættelse af Omkostningerne og Sagens Indbringelse for Landvæsenskommissionen forholdes i øvrigt som i fornævnte Lovs §§ 45, 46, 48 og 49 angivet.

§ 16. Overtrædelse af nærværende Lovs §§ 5 og 9 straffes med Bøder.

§ 17. [2) 3) 4)] Revsimál um brot á hesa lóg og um brot á forboð frá vatnskoðarum, búnaðarstevnuni ella yvirbúnaðarstevnuni, verða viðgjørd eftir § 696, stk. 1 í retsplejeloven for Færøerne.

Paatale sker kun, naar nogen forurettet begærer det.

Bøderne tilfalder statskassen.

§ 18. Enhver Grundejer er pligtig at taale, at de Nivelleringer, Opmaalinger og andre Forarbejder og Undersøgelser, som er fornødne til Foretagelse af et Anlæg ved Sø eller Vandløb, udføres paa hans Grund, og at de fornødne Mærker anbringes og forbliver staaende dèr. Dog skal Foretagelse af saadanne Arbejder forud være godkendt af Formanden for Distriktets Vandsynsmænd, ligesom der mindst en Dag forud skal gives vedkommende Grunds Bruger Meddelelse om Arbejdets Foretagelse.

Den ved saadanne Arbejders Foretagelse forvoldte Skade skal fuldt erstattes. Beløbet fastsættes eventuelt ved Skøn af Vandsynsmændene.

§ 19. Bruger af Jord i offentligt Eje regnes i denne Lov lige med Ejer, medmindre der i enkelte Tilfælde af vedkommende Myndighed er truffet anden Bestemmelse.

Hvor Ejer og Bruger er forskellige, udøver Brugeren – i Mangel af anden Vedtagelse – for sin Brugstid den Ejeren tilkommende regelmæssige Raadighed over Vand, ligesom de Ejeren i saa Henseende paalagte Pligter paahviler Brugeren for hans Brugstid, idet dog Ejeren over for Trediemand hæfter solidarisk med Brugeren.

Erstatning for Tab af Jord tilfalder Grundejeren, der godtgør Brugeren $3^1/_2$ pCt. aarlig af Beløbet for hans Besiddelsestid.

§ 20. Det har sit Forblivende ved Bestemmelserne i Fiskerilov for Færøerne af 14. April 1893 § 1, for saa vidt angaar Fiskeri i fersk Vand, og ved Bestemmelserne i Lov for Færøerne om Vandledninger af 1. April 1909.

§ 21. Ved “Haugeloven” forstaas i denne Lov “Lov for Færøerne om Haugers Styrelse og Drift m.m. af 18. Maj 1937”; ved “Hegnsloven” forstaas “Lov for Færøerne om Hegn og Markfred af 18. Maj 1937”; ved “Grandestævneloven” forstaas “Lov for Færøerne om Grandestævne m.m. af 18. Maj 1937”.

§ 22. Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1938.
Fra samme Dag ophæves de Bestemmelser i Norske Lovs 5-11, som maatte stride mod denne Lov.

---

1) Broytt við løgtingslóg nr. 110 frá 29. juni 1995, har § 2 ljóðar soleiðis: “Denne lagtingslov træder i kraft olaidag 1995. *Stk. 2.* Ekstraordinært valg af alle udvalg og nævn, der nævnes i denne lagtingslov, foretages efter lovens ikrafttræden og senest 1. oktober 1995. Disse nævn og udvalg udpeges herefter på ny efter lovens bestemmelser eller i.h.t. sædvane.”

2) Broytt við lov nr. 186 frá 7. juni 1958.

3) Broytt við lov nr. 92 frá 23. februar 1988 § 1 nr. 83, sí 25. part, rættargangslógin § 688.

4) Broytt við løgtingslóg nr. 91 frá 7. juni 2020, har § 79 ljóðar soleiðis: “Henda løgtingslóg kemur í gildi 1. januar 2021.”